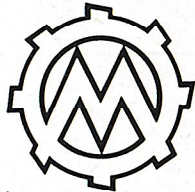

TEKNIIKAN WAIHEITA TEKNIK I TIDEN TEKNIIKAN MUSEOLEHTI

3/1986 lokakuu

4. vuosikerta

ISSN 0780-5772

Kustantaja
Suomen Teknillinen Museoyhdistys -
Tekniska Museiföreningen i
Finland ry

Toimitus
Matti Krank
Laurinlahdentie 12 E
02320 ESPOO
puh. 90-8017830 (iltaisin)

Toimituskunta
Carl-Fredrik Geust
Sinikka Joutsalmi
Pertti Kaarna
Matti Krank
Jaakko Liede
Lea Väkeväinen

Osoitteenmuutokset
Ville-Paavo Aitola
Pirttipolku 10 A
00630 Helsinki
puh. 90-746660

Ilmoitukset
Infoline Ky
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 Helsinki
puh. 90-144 551

Tekniikan Waiheiden seuraava
numero ilmestyy joulukuussa.

Paino
Painoratas Oy, Helsinki

Jotta oppisimme hallitsemaan tekniikkaa

Tulemmeko ajatelleeksi, että tekniikan kehitys vie kohti totaalista työttömyyttä. Olisiko tekniikan kehittäminen siis lopetettava?

Valtioneuvosto antoi syyskuussa 1985 eduskunnalle selonteon maamme teknologiapolitiikan suuntakuvioista. Kanava-lehden numerossa 7/86 kritikoivat fil.kand. Thomas Wahlgren selonteon teknologiapolitiikan suuntauksen ja päätöksentekorakenteiden perusteita.

Valtioneuvosto esittää yhteiskunnallisen kehityksen keskeisiksi tavoitteiksi yhteiskunnan vaurauden sekä korkean ja tasaisen työllisyysasteen ylläpitämisen. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää mm. työn tuottavuuden nousua, taloudellisen kasvun riittävää nopeutta sekä elinkeinoelämämme kansainvälisen kilpailukyvyyn säilyttämistä. Näiden välineellisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii tekniikan kehittämistä ja soveltamista. Päivittäisistä keskusteluista tuttuja tavoitteita! Artikkelissaan Wahlgren pyrkii osoittamaan, että tällainen näkemys on asiallisesti kestävä ja tendenssiltään epädemokraattinen.

Sen selvittäminen ja siitä päättäminen miten yhteiskunnallisen kehityksen saavuttamisen ehdot voidaan parhaiten täyttää kuuluu selonteon mukaan ennen kaikkea teknisille asiantuntijoille ja tiedemiehille.

Hyväksymällä sellaiset tekniikan uudistukset, joiden lähtökohdana ei ole työn tuottavuuden lisääminen tai elinkeinoelämämme kilpailukyvyyn parantaminen, vaan pikemminkin ekologiset näkökohdat ja solidaarisuuspyrkimykset taikka pyrkimys suuremman kulttuurilliseen ja henkiseen riippumattomuuteen kansainvälisen kehityksen valtavirtauksista, voimme luoda teknologiapolitiikan, joka monipuolisesti ja vastuullisesti voi ottaa tulevaisuuden avoimet haasteet vastaan. Tämä edellyttää myös kehitysvaihtoehtojen hahmottamista ja teknologiapolitiikan irrottamista talouspolitiikan kahleista.

Vain monitieteellinen kriittinen tutkimus, laajapohjainen julkinen keskustelu sekä lähtökohdiltaan ja sisällöltään monipuolinen tekninen kehitys ja kokeilutoiminta voi auttaa maamme teknologiapolitiikan sen nykyisestä näköalattomuudesta demokraattiseen kypsyyteen. Tärkein konkreettinen toimenpide olisi Wahlgrenin mukaan riippumattoman poikkitieteellisen teknologiapolitiittisen tutkimuslaitoksen ja siihen kytkeytyvän tiedotuskeskuksen perustaminen.

Saman tapaisen esityksen teki prof. Sixten Ringbom Tekniikan Museopäivillä 1981. Esitys koski tuolloin tekniikan historian tutkimuslaitoksen perustamista. Itse tutkimuksen tarpeesta tuskin ollaan eri mieltä. Pääkysymys on: miten, missä ja kenen toimesta tekniikan historian tutkimusta tulisi harjoittaa maassamme. Jatko-opetuksen ja tutkimuksen keskittäminen samaan instituuttiin voidaan perustella monin tavoin, paitsi taloudellisilla syillä myös tiedestrategian kannalta. Tekniikan historian alalla, jos missään, tieteiden välinen yhteistyö on tarpeen.

Joka tapauksessa näyttää ilmeiseltä, että jotain uudistusta on saatava myös tekniikan koulutukseen. Tekniikan alan tehtävät yhä ilmeisemmin liikkuvat laajalajaisen teknologiapolitiikan suuntaan. Tekniikan historia ja tekniikan filosofia ovat uudistettaessa avainasemassa.

Sisältö

Tekniikkaa ja tiedettä Pariisissa, Osmo Simola	4
Onko tekniikka kulttuuria, jos on — milloin, Jaakko Liede	7
Näillä lennettiin Suomessa	9
Yksikin keksintö kemiassa voi tuottaa suuria aarteita ja omaisuuksia, Teuvo Nortia	11
Tekniikan Museopäivät 1986 — Kuinka niiden kävi, Lars J. Hukkinen	14
Tie yhdistää	15
Asiaymmärrys ja kulttuurihistoria	15

Kansikuva: Elokuvateatteri "Geodi" Pariisin uudessa tiedekeskuksessa. Valok. Osmo Simola